

Arne Sierens Gent en de wereld

De voorbije tien jaren heeft Arne Sierens een volstrekt eigen bijdrage geleverd aan de Vlaamse dramaturgie. Of hoe ambachtelijkheid en gevoeligheid, Vlaanderen en de wereld hand in hand kunnen gaan.

Het interview met Arne Sierens dat in *Articles*, het promotiemagazine van de Vlaamse podiumkunsten verscheen, kreeg de veelzeggende titel *Een Gentenaar in de twintigste eeuw*. Jarenlang is de carrière van Sierens verbonden geweest met, en op een bepaalde manier ook beperkt gebleven tot Gent. Na zijn studies aan het HRITCS te Brussel werkt hij als regie-assistent en als regisseur bij een aantal Gentse gezelschappen (Arena, Arca, NTG, Vertikaal). Als schrijver debuteert hij in 1982 met *Het Vermoeden*. Een jaar vroeger richtte hij zijn eigen gezelschap op: 'De Sluipende Armoede'. Binnen 'De Sluipende Armoede' worden een aantal van Sierens eigen

Arne Sierens / C.W. Ryckeboer

stukken en opera's (op muziek van Johan de Smet) gecreeerd, waaronder *Het Vermoeden*, *De soldaat facteur en Rachel* (1986) en de opera's *Het Rattenkasteel* (1984), *Genève* (1985), *De Liefde voor de 3 Manen* (1987) en *Je pleure des bananes* (1991). In 1990 krijgt Sierens de Vlaams-Nederlandse toneelschrijfprijs voor zijn stuk *Mouchette*. Dat betekent de doorbraak naar een breder en groter theatercircuit. Voor het 'Zuidelijk Toneel' vertaalde hij inmiddels *Desire under the elms* van Eugene O'Neill en als 'writer in residence' schreef hij *Boste* voor De Blauwe Maandag Compagnie.

Theater van de armoede

'Het theater van de armoede is de meest radicale expressie van de condition humaine. Armoede is een metafoor voor het lot van de arme, naakte mens in een schrikwekkende wereld. De enige boodschap van de mens is zijn condition humaine; op het theater spreekt hij erover, vertelt hij erover of zwijgt erover', zegt Sierens over de naam die hij aan zijn gezelschap gaf. Het is een uitspraak die tegelijk zijn existentialisme en humanisme kenmerkt, zijn pessimisme over het menselijk lot en tegelijk zijn mededogen en aandacht voor dat lot. Die houding brengt hem in de buurt van Louis Paul Boon veel meer dan van Tadeusz Kantor, twee figuren die in verband met Sierens werk wel eens meer geciteerd worden, en waarnaar hijzelf ook graag verwijst. Het is de 'naakte' mens in de twintigste eeuw die Sierens in al zijn stukken portretteert, tegelijk universeel en historisch en sociaal gedetermineerd.

Sierens schreef zijn eerste stuk *Het Vermoeden*, dat als ondertitel 'een treurige burleske' meekreeg, voor een amateurgezelschap dat in opdracht van Het Huis voor Politieke Vluchtelingen een stuk over de oorlog enscendeerde. *Het Vermoeden* is een drama over de collaboratie en de weerslag daarvan op het leven van drie mensen. In 1946 keert een zoon terug bij zijn ouders na zijn opsluiting in een Duits gevangenkamp. Zijn vader heeft tijdens de oorlog met de bezetter meegewerkt en is als bij wonder aan de repressie ontsnapt. Zijn moeder is daarvan op de hoogte maar kan er nauwelijks mee leven. Dat onuitgesproken bepaalt de sfeer en de tragiek van het stuk. Tijdens het weekend komt het tot een onherstelbare breuk tussen de drie mensen.

Sierens slaagt erin de drie figuren de autonomie te geven die hen als personages (en als vertegenwoordigers van menselijke houdingen) toekomt. De kracht van Sierens stukken is voor een belangrijk deel het vermogen om het dramatisch conflict te laten groeien uit het zelfstandige leven van zijn personages. Toch is dit stuk op een bepaalde manier nog a-typisch voor Sierens. Het is niet geworteld in de plastische volkstaal die zijn volgende stukken zal kenmerken. Dat is wellicht een van de redenen waarom de taal van het stuk een wat gewilde indruk maakt (vb. de je-vorm). Ook de juist gedoseerde humor die in vele gevallen de tragiek alleen maar schrijnender maakt en tegelijk naar een bron van vitaliteit verwijst, ontbreekt hier. In Sierens humor schuilt zowel verbittering als mededogen, opstandigheid als ironie. Wat in vergelijking met de andere stukken echter het meest opvalt is de afwezigheid van een epische adem die zo typisch is voor Sierens manier van vertellen.

Condition humaine

De oorlog duikt vaker op als thema. Maar het is niet de oorlog als dusdanig, maar de oorlog van de kleine man of misschien beter nog: de oorlog in de ogen van de kleine man, die Sierens tot onderwerp neemt. En het is duidelijk wiens kamp hij kiest: 'Eén ding is zeker, /'t is een